СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIV. Ч. 53. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 16. березня 1946. No. 53. New York and Jersey City, Saturday, March 16, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

„ЗЛОЧИНОМ СУПРОТИ ЛЮДСЬКОСТИ" — Є ПОВЕДІНКА З СКИТАЛЬЦЯМИ, ГОЛОВНО З УКРАЇНЦЯМИ

Лондонський „Дейлі Гералд" помістив кореспонденцію з терену, де находяться скитальці в Німеччині, і назвав британсько-американське поведення з ними „злочином супроти людськости". А мав тут на увазі в першу чергу примусові видачі скитальців на певні муки чи смерть Советам. „Ди Теблет", Лондон 23. лютого 1946, нагадує згадану кореспонденцію і дає від себе новий „страшний образ долі східноевропейських скитальців". Пише, що між ними є 400,000 українців, які ніколи не були советськими горожанами і витерпіли пекло під націстами, як і в часі першої советської окупації. Часопис наводить прикази, видані в американській і британській зоні, в справі насильного віддавання скитальців у руки советських агентів. Самогубства, що стали вислідом тих приказів, діються тому, що советська репатріяція є для тих осіб те саме, що смерть. Отже тоді, коли американські вояки демонструють, що хочуть вертати домів, пише газета, в тому самому місці вони за намовою советської мілітарної поліції силують вертати домів тих, що проти цього бороняться, бо хочуть ще жити. І так в Кемптон, у французькій зоні, советський офіцир зажадав видачі українців, що були під Польщею. Як зачали силою на тих українців натискати, прийшло до бійки і стрілянини. Було вбитих 35 осіб. Советський офіцир забрав силою до 60 осіб. В Пасав і Пільзні видано американцями Советам кілька троків, напакованих скитальцями. В Ліоні советські агенти прийшли до священика за сімома галицькими українцями. Двох з них вбили агенти в кімнаті, а пять скочили з вікна і так згинули. В Марсель многі поскакали в море і потопилися, заки мали відплисти на советськім кораблі до Советів. В Штрасбургу запакували советські агенти українську жінку з Галичини в тяжкім вагітнім стані, здерли з неї спідницю, що аж публика обурилась і протестувала. В Фленсбург британські офіцири дали себе переконати советським агентам і впустили їх до скитального табору, щоби забрали собі українців. Один українець з Галичини, маючи повне право до цього, противився. Його застрілив советський офіцир на місці. Многі американські та британські офіцири, пишеться далі, таки дають себе обдурити советським агентам. Тим лекше, що всі хочуть позбутись скитальців, пише газета. Терплять найгірше українці, хоч їх правний стан, коли іде про тих, що були перше під Польщею, є ясний. Їх Совети не мають права забирати. Але так не діється. Муки і смерть тих людей, пише газета, є страшним ударом в принципи християнської цивілізації, що ввійшли в основу Організації Обєднаних Держав, а які тепер цілком знехтовані, коли іде про скитальців в Европі, особливо українських.

ДЛЯ БОРОТЬБИ З КОМУНІЗМОМ.

Дня 22. лютого б. р. відбулися в Пітсбургу в готілі „Вилйєм Пен" наради представників головних запомогових організацій різних національних груп в Америці в справі обговорення спільних метод боротьби з намаганням комуністів ширити у їхніх відділах та серед їх членів хаос та комуністичну пропаганду. Далі взято під обради теж і трагічну долю тих країв в Европі, звідки походять члени згаданих організацій, а які опинились під московською окупацією, чи в сфері советських впливів. Наради скликав і ними проводив п. Ст. Ткач, предсідник „Соединения" організації виходців з Закарпаття. Було 66 делегатів, які заступали такі організації: Перша Католицька Словацька Унія, Словацька Ліга Америки, Словацьке Запомогове Товариство, Словенська Обрана, Словацький Католицький Сокіл, Пенсилвенійська Жіноча Словацька і Греко-Католицька Унія, Пенсилвенійська Словацька Римо і Греко-католицька Унія, Американсько-Хорватська Злука, Хорватська Католицька Унія, Сербська Національна Федерація, Злучені Товариства греко-кат. Релігії, Греко-католицька Унія Америки, Угорська Реформована Федерація, „Верговай", Ф. І. Асоціяція, Польська Римо-католицька Унія Америки, Конґрес Американських Поляків, Литовська Римо-католицька Злука та інші. З українських організацій були заступлені: Український Народний Союз, Провидіння, Народна Поміч і Злучений Український Американський допомоговий Комітет. По цілоденних дебатах рішено створити організацію, якій надано тимчасову назву „Злучені Американські Організації проти Комунізму". До тої організації входять представники усіх національних груп в Америці, яких рідні краї в Східній і Середущій Европі, над Балтиком і на Балканах, опинились під советською диктатурою. Ціль організації: Боротьба проти комунізму в Америці та проти большевицького імперіялізму в Европі. Тимчасовим головою обрано п. С. М. Ткача. До тимчасового заряду ввійшли: Евген Рогач, С. М. Ткач, п-ні Г. Ваврек, М. С. Гранилович, Б. М. Пекіш, К. Равеш, В. Т. Кветкас і Б. Ф. Ґунтер. Ухвалено резолюції, звернені проти нацизму і фашизму, а зокрема проти комунізму, взято в оборону скитальців в Европі та рішено, щоби ці збори, як і кожна з організацій окремо, вислали до конгресменів, сенаторів та до департаменту стейту „протест проти віддання і передання України, Карпатської Руси, Словаччини, Польщі, Угорщини, Литви, Латвії, Естонії, Югославії й Болгарії під панування, економічну контролю, переслідування і політичне вмішування советського імперіялізму і комунізму".

ДОКАЗАТИ, ЩО Є СВОБОДА.

„Осерваторе Романо", відповідаючи на московське радіо, що накинулось на папську Енцикліку за те, що в ній порушено переслідування Української Католицької Церкви, увязнення єпископів і тим подібне, каже, що Ватикан подав факти. Енцикліка, пише ватиканський орган, подала факти, а не є протисоветською, ні не виступає проти влади Карпатської України, як це закидає московське радіо. Ватикан виступив проти релігійних переслідувань українців-католиків, стверджуючи на підставі проголошених документів, що в Україні нема релігійної свободи. Енцикліка, пишеться далі, є за демократію, оперту на недоторкальности сумління і релігії. Того нема в Україні. Замісць це анонімно заперечувати, пише часопис, краще советським оборонцям доказати, що в Україні є свобода.

КОЛИ ВЖЕ РАЗ ВИДАДУТЬ?

Незлічимий уже раз проголошує советська пропаганда, що Академія Наук видасть твори Івана Франка, але годі діждатись того видання. Тепер знов оголошують, що видадуть їх у цьому та наступному році. Може за 20 років знов те саме прочитаємо!

През. Труман надійний, що міжнародна кріза мине

Президент Труман не є такого переконання, як многі інші люди, що міжнародне положення загрожене, себто іншими словами таке, що може довести до вибуху нової війни. Запитаний журналістами в часі пресової конференції, чи можуть його оптимістичний погляд — я певен, що ми якось з цього вийдемо — проголосити, президент на це згодився. І то в часі, коли нема з Москви відповіди на дві ноти департаменту стейту в справі Ірану, та коли уряд рішений, якщо справа не буде полагоджена, предложити її до полагоди Раді Забезпеки Обєднаних Держав, яка зійдеться на наради за тиждень в Ню Йорку в цілім своїм складі, себто теж з представниками СССР. До цього треба ще додати, що в британськім парляменті британський міністер заграничних справ Бевин заявив, що йому дуже тяжко зрозуміти теперішню російську політику, а в сенаті вислухано при замкнених дверах звіту американського амбасадора до Советів В. В. Гарімена про „делікатні справи відношення до Росії". Гарімен мав казати, що Росія не є готова до війни, ні морально, ні матеріяльно. До цього треба ще додати, що през. Труман вважав потрібним з притиском заявити, що між ним і секретарем стейту Бирнсом була й є цілковита згода.

ДОРІВНАТИ І ПЕРЕГНАТИ АМЕРИКУ!

Такий тепер клич у Советах. Це виходило б з цього, що пише Еді Ґілмор, кореспондент Асошіейтед Прес у Москві, про відбудову Дніпрострою. Каже, що відбудова поступає у приспішенім темпі. Тепер тама буде ще більшою ніж була, хоч була найбільшою гідроелектричною тамою в Европі. Якнайбільше електрики, ще більше, ніж її добуває Америка! До цього іде змагання. Таке саме є з вугільною і нафтовою продукцією. І тут якнайскорше дорівнати Америці й її ще перевисшити. Таке є бажання Сталіна, таке у його пляні.

ЗА ЧИМ ШУКАЮТЬ?

Советські джерела звідомляють, що в Західній Україні геологи шукають за гіпсом, глиною і вапняком. В Львівській области мали знайти в Бузькім районі поклади вугілля.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Як виховують дітей в Україні?

Відійдім від великої політики, а загляньмо, хоч так мимоходом, в те, як виховується молоде покоління на давно „визволених" східних українських землях, чи щойно „возєднаних" з ними західніх.

Перед нами книжка для малих дітей, з оповіданнями, віршами і казками, видана в Києві в 1940 році видавництвом „Радянська Школа".

У передмові читаємо такі заваги:

„Читання та розказування дітям займає велике місце у вихованні дитини. Книжки, прочитані або прослухані в дитинстві, залишаються в памяті на все життя, вони впливають на розвиток світосприймання дитини".

Розумна заввага: „Залишаються в памяті на все життя!"

Прочитавши це, так і хочеться зараз поглянути, що це з цеї книжки має залишитись в серці та душі цеї української дитини на все життя.

Розгортаємо її не менш цікаво, як розгортає її дитина в Україні. І розглядаємось нетерпеливо по перших сторонах. Так і хочеться знайти щось таке, що „залишилосяб в памяти на все життя" в української дитини, а то і в нас самих, як подув з тої рідної землі, де не один з нас виростав, а може й боровся...

Перша сторона: Малюнок — Ленін. І вірш — „Найкраще Імя". Зачинається з „імя" тим, що воно дороге „вище гір високих, ширше рік широких". Кожен з нас подумає, що це певно Шевченко. Та ні. Ще вам у вірші дорікають, що можете цього не знати, бо пишуть: Таж це „імення — Ленін — знає вся земля". І, очевидно, воно повинно залишитись і в українській дитині „в памяті на все життя". А щоб так сталось, то наступають зараз ще й різні оповідання про Леніна, що вказують, що в царстві Леніна дітям „краще за всіх на світі".

Та ходім далі. Новий розділ. Новий малюнок — Сталін. Новий вірш — М. Рильського. Ось його початок: „Піснею про Сталіна починаєм день, кращих ми не знаємо, на землі пісень". Зараз потім новий вірш Н. Забіли про іншу книжечку з малюнками, що на них „наш любий, рідний Сталін із дівчатами на руках". І знов Рильський з новою піснею про Сталіна, як то „Наче в полі колос нив, Сталін всіх нас зростив" та як „Наш великий садівник береже наш юний вік" і хоч „Ходить вітер по гаях, світить сонце на ланах, сонце й вітер ми візьмем, славу Сталіну складем". А потім — проза. Теж про „батька Сталіна" та про його підпис під фотографією як „найдорожчий" найцінніший подарунок у моєму житті". Потім знов вірш про „Колискову пісню", яку розказує люба, рідна мамуня, і про лисичку-дурничку, і ще що, але й тут „Сталін все чує і знає" ще й приносить саму дитину „в Кремль на крилах".

Розглядаємось по книжці далі, нетерпеливо шукаючи за чимсь іншим. Та ні. Бо ще один вірш про „Тайну", як то „через гори і простори Сталін наш до всіх говорить", та як українська дитина горда з своєї мами. А горда тому, що „мама шлях мені покаже, приведе мене і скаже: Ось дорога до Кремля".

Потім можна уже дещо відітхнути. Бо вже є і про коника, і про зайка, ведмедика, і сонечко, і річку, і журавлика. І навіть про листопад, той звичайний, бож згадати за Перший Листопад 1918р оку булоб злочином.

Біль тисне серце, як читаєш і читаєш і нігде ні одним словом, що це в Україні, що це для українських дітей.

І так ціла книжка. То „любимий кінь Будьонного", то „В гостях у товариша Сталіна", то Москва, то орден Леніна, то про Валю, то про Ясю, то про Майка, то про Ваську, то про Володимира Іліча Леніна на ялинці, то про лист товаришу Ворошилову, то про папанімців, то знов про Сталіна і т. д. Хочби яке слово про „коня Хмельницького", як не про нього самого! Такого нема. Як нема ніякої згадки за когось з українських героїв чи духових велитнів. Є тільки при самому кінці дещо з чудових українських казок, про Івасика-Телесика, лисичку і журавля і тим подібне.

Ось така то тепер „рідна школа" в рідній Україні. Не нами, видумана, але ця правдива, яка є нині в Україні. Переглядаєш це все, дивуєшся, а рівночасно питаєшся сам себе: Чому це так?

І на це є відповідь. Таки в тій самій книжці й на самому початку в передмові, де сказано таке:

„І не треба доводити, як важливо нам добрати книжки, які виховувалиб дітей у дусі комунізму, радянському патріотизму, виховувалиб їх сміливими, правдивими, енергійними людьми нашої великої соціялістичної батьківщини".

Отже це є причина, чому виховується українських дітей в „рідній", „визволеній" і „возєднаній" Україні, так, щоби вони мали „в памяти на все життя Леніна, Сталіна, Москву, коня Будьонного, а не рідний Київ, рідний Львів, рідний Ужгород, Дністер чи Дніпро, Хмельницького чи Шевченка.

Це так в інтересі „нашої великої соціялістичної батьківщини". Або простіше: Це так в інтересі московського Кремлю. Інтерес України і українського народу — тут зайвий. Про нього можуть тільки говорити такі як Дмитро Мануїльський, як їм приходиться на приказ Кремлю дурити світ на міжнародній арені „незалежною Україною", чи такі як Бондарчук, коли їм приходиться бувати в Злучених Державах чи Канаді й сповняти обовязок допомогти комуністам і комунунізуючим розбивати український проти - большевицький фронт. Тут уже вони деклямують не такі вірші! Не про Леніна і Сталіна і коня Будьонного. Тут деклямують про Україну... Що за іронія, що за трагедія!

ПРО ЖИДА — МІНІСТРА УкРАЇНИ.

Д-р М. Мандрика пише в канадійськім „Новім Шляху" про смерть Абрама Ревуцького, що помер в Ню Йорку 8. лютого 1946. Згадує за нього як того, що був українським міністром часів Директорії Української Народної Республики, призначеним для жидівських справ. Каже, що те, що він був міністром У. Н. Р., вказує на „золоту і високо людяну сторінку Української Історії, коли сам наш народ будував свою державність" і коли „клав під неї фундамент рівности, свободи і дружнього співжиття кожної одиниці і різних народностей України". Тоді „і жидам українським громадянам, український народ давав рівні права з українцями на їх свобідний, культурний і релігійний розвиток та матеріяльний добробут". Тоді навітх „перші гроші українські мали на собі написи, додаткові до української, російською та жидівською мовою". Далі згадується за першого міністра-жида Пинхаса Красного, що написав книгу, в якій засвідчив добре відношення жидівського народу до української влади У. Н. Р. Та повернувшись з еміграції в Україну під Совєтами, він ту правду заперечив, примушений большевицькою диктатурою, яка його так використала, а потім знищила. Абрам Ревуцький, другий український міністер-жид, переїхав по загарбанню України большевиками до Америки, де працював як жидівський журналіст. Боронив українське імя при різних нагодах, зокрема боронив разом з Красним імя Симона Петлюри, обвинуваченого совєтською пропагандою в жидівських погромах. А. Ревуцький був сіоністом. Народився в Смілі під Києвом.